
Govorica, podoba in moč podeželske krajine / Language, representation and power of the rural landscape

Author(s): Damjana GANTAR

Source: *Urbani Izziv*, Vol. 19, No. 2, Mestne zelene površine / Urban green spaces (2008), pp. 120-121

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/24906031>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

JSTOR

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Damjana GANTAR

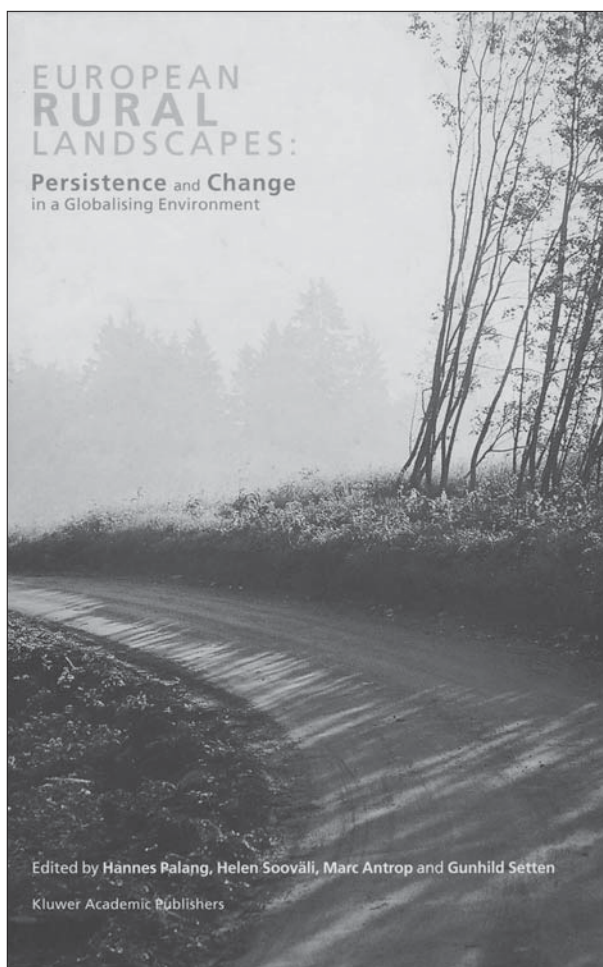
Govorica, podoba in moč podeželske krajine

Language, representation and power of the rural landscape

Naslov dela: European rural landscapes: Persistence and change in a globalising environment
Uredniki: Hannes Palang, Helen Sooväli, Marc Antrop in Gunhild Setten
Založba in leto izdaje: Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Nizozemska, 2004
[ISBN 1-4020-2067-8]

Knjiga *European rural landscapes: Persistence and change in a globalising environment* pod skupnim naslovom združuje osemindvajset izbranih prispevkov, predstavljenih v okviru dvajsete konference *Permanent European Conference for the Study of the rural Landscape*^[1] (PECSRL), z naslovom *Rural landscapes: Past processes and Future strategies*, ki je potekala leta 2002 v mestu Tartu v Estoniji. Konferenci je sledila serija znanstvenih delavnic EURULA. Na obeh povezanih dogodkih je sodelovalo 128 udeležencev iz dvajsetih evropskih držav, ki so predstavili referate z raznolikega in s širokega področja raziskovanja krajine, s posebnim poudarkom na kulturnih vidikih in problematiki podeželske krajine.

Prispevki, zbrani v knjigi, se kljub različnim vsebinam nanašajo na enega od treh pojmov: jezik/govorica, predstavitev ali moč (angl. *language, representation, power*). Uporabo treh različnih pojmov za vodilno idejo knjige najbolje pojasnjuje misel, ki jo uredniki navajajo v uvodnem poglavju – »poimenovanje stvari, v tem primeru krajine, nam daje moč nad njimi« (angl. »*Naming things gives us power over them.*«). Uredniki so v zborniku zbrali interdisciplinarno zastavljene prispevke, ki prinašajo razumevanje zgodovinskih in sodobnih procesov v različnih evropskih krajinah, njihovi izsledki pa preraščajo okvir posameznih

držav in so pomembni za razumevanje procesov spreminjanja podeželske krajine v vsem evropskem prostoru.

V uvodnem poglavju, z zanimivim naslovom *The Permanence of persistence and change* (Stalnost trajnosti in spremembe), uredniki razpravljajo o edini stalnici krajin, to je spremembi, in navajajo dva paradoksa: »vse spremembe, ki jih poznamo, potrjujejo, da se določene stvari vendarle ohranjajo,« ter »trajnost vključuje tudi določen delež spreminjanja«. Spreminjanje evropskih krajin skozi stoletja je potekalo zelo postopno in v lokalnem merilu, nove strukture pa so le redko v celoti zamenjale obstoječe. Takšne krajine zdaj dojemamo kot stabilne krajine z značilno identiteto, nekatere pa so pridobile tudi simbolno vrednost. Hitre in obsežne spremembe v (post)moderni družbi so s stališča varstva velikokrat ocenjene kot grožnja za izgubo vrednot, ki se navezujejo na te krajine. Mnoge evropske podeželske krajine se obravnavajo kot ogrožena kulturna dediščina. Posledično je krajina postala tudi politično zanimiv pojem, predmet različnih dokumentov in programov na evropski, mednarodni in državni ravni.

Različne prispevke, zbrane v knjigi, povezuje rdeča nit štirih okvirnih tem oziroma vprašanj:

- lekcije preteklosti – spremembe v krajini kot povod za oblikovanje prihodnjih strategij;
- govorica podeželskih krajin: razmerje med lokalnimi prebivalci in uporabniki ter krajino, njihovo doživljanje, sprejemanje in soustvarjanje sprememb, konceptualizacija krajine oziroma nastajanje in uporaba abstraktnih pojmov in predstav, nastalih na območju določenih krajin;
- ekologija podeželskih krajin: različni konteksti ekologije, poznavanje ekologije za razumevanje delovanja krajin;
- prihodnost podeželskih krajin: vloga in posledice globalnih procesov v tradicionalno ohranjenih krajinah, poznavanje teh procesov in prepleta z zgodovinskim razvojem krajin kot prispevek k izboljšanju strategij.

Na kratko omenimo le nekatere vsebine. V razpravi »Poimenovanje in sklicevanje« (angl. *Naming and claiming discourse*) se Setten sprašuje o vlogi enciklopedij pri obvladovanju in standardizaciji različnih izrazov v geografiji, natančneje o vlogi slovarja *The dictionary of Human Geography*, ki po avtorjevem mnenju vsiljuje svojo interpretacijo krajine oziroma pokrajine in kraja (angl. *landscape, place*) ter drugih pojmov znotraj predmeta družbena geografija (angl. *human geography*). Claval v razpravi *The languages of rural landscapes* predstavi zanimivo temo o povezanosti jezika in krajine ter možnosti uporabe jezikoslovnih spoznanj v geografskih raziskavah krajine, Widgren pa se v članku *Can landscapes be read?* sprašuje, v kolikšni meri lahko krajino »beremo« in analiziramo na znanstven način. Pogled na lokalnih prebivalcev zajema več prispevkov: K. Soini v razpravi *Between insideness and outsideness – Studying local's perceptions of landscape* govori o razlikah med razumevanjem in pogledi na krajino med lokalni prebivalci in »zunanji«

strokovnjaki, interesnimi skupinami, odločevalci; podobno temo načanja Bunkše v članku *Of oak, erratic boulders and milkmaids*, ki za premagovanje razlik med »lokalci« in »zunanji« predlaga uporabo umetnosti; M. B. S. Rensen pa v prispevku *The future role of agriculture in rural communities* razpravlja o nostalgичnem pogledu švedskih kmetov na preteklost in zavedanju njihove vloge pri prihodnji podobi podeželja. O povezavi med upodobitvami krajine in identitete na Finskem piše Haerynen v prispevku *Countryside imagery in finish national discourse*. Olwig v članku *“This is not a landscape”* razpravlja o predstavitev krajine skozi umetnost in kartiranje ter o različnem pomenu pojma krajina, ki ga določamo z različnimi načini prikazovanja te krajine. Avtor se sprašuje tudi, ali poskušamo varovati krajine kot funkcionalne celote ali le njihovo podobo.

Knjiga kot celota ali le kot posamezni prispevki bo zanimivo branje vsem, ki se ne ukvarjajo samo s fizično podobo in z delovanjem krajine, temveč svoje zanimanje najdejo v raziskovanju različnih, subjektivnih, tudi simbolnih povezav med krajino in človekom. Torej, knjiga za tiste, ki jih zanimajo vpliv krajine na nastanek besed in govorov, ki so se razvili v procesu sooblikovanja človeka in krajine; predstavitev krajine skozi umetnost in različne oblike kartografskih prikazov, od prvih upodobitev do sodobnih vizualizacij, ter moč oziroma avtoriteta, ki je povezana z možnostjo poimenovanja in prikazovanja (kartiranja) krajin, ustvarjanja povezav med krajinami ali njihovega ločevanja z različnimi mejami.

Damjana Gantar, univ. dipl. inž. kraj. arh.
Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana
E-pošta: damjana.gantar@uir.si

Opombe

[1] Stalna evropska konferenca za preučevanje podeželske pokrajine (elektronski vir: <http://giam.zrc-sazu.si/mimi.htm>, 7. 11. 2008)